

KlachtenCommissie Onvrijwillige Zorg (KCOZ)

Beslissing inzake de klacht van

<naam klager>

Over

Trajectum, <locatienaam>

DE PROCEDURE

De Klachtencommissie Onvrijwillige Zorg (hierna kortheidshalve aangeduid als de commissie) heeft kennisgenomen van de klachtbrief van <naam, verder ook te noemen: klager> gedateerd op 12 oktober 2021. De klacht betreft de toepassing van verschillende vormen van onvrijwillige zorg.

Trajectum (verder ook te noemen: de zorgaanbieder of de verweerder) heeft de klacht op 18 oktober 2021 ter behandeling doorgestuurd aan de commissie.

De commissie heeft de zorgaanbieder de gelegenheid gegeven om op de klachten te reageren. Het verweerschrift heeft de commissie op 22 oktober 2021 ontvangen. Partijen hebben kennisgenomen van elkaars stukken.

De hoorzitting vond plaats op 3 november 2021. De commissie heeft een online zitting gehouden ter bespreking van de klacht. Aan de online zitting namen deel: klager bijgestaan door _____, cliëntvertrouwenspersoon (CVP) en namens de zorgaanbieder: (manager), _____ (GZ-psycholoog) en _____ (regiebehandelaar).

Het dictum van de uitspraak is op 3 november 2021 aan partijen medegedeeld.

FEITEN EN OMSTANDIGHEDEN

De commissie gaat op grond van het beschrevene in het klaagschrift en verweer en hetgeen ter zitting naar voren is gekomen uit van de volgende feiten.

Klager verblijft sinds 2012 bij Trajectum op locatie Boschoord met de maatregel TBS met dwangverpleging. In maart 2021 is klager overgeplaatst van <naam resocialisatieafdeling>, naar <naam crisisafdeling>. Aanleiding voor de overplaatsing was dat behandelaars de samenwerking met klager onvoldoende vonden. Klager sloot

telkens zijn kamerdeur af door hier een touw/kabel dusdanig aan te bevestigen dat medewerkers niet meer naar binnen konden. Klager is meerdere keren verteld dat dit niet toegestaan was, maar bleef dit toch doen. Ook nam klager nauwelijks deel aan het dagprogramma en trok zich veel terug op zijn kamer.

Na een melding Bijzonder Voorval bij Justitie is in maart klager zijn verlofmachtiging opgeschort. Klager zijn behandeling bij Trajectum werd stopgezet omdat een nieuwe behandel poging niet meer zinvol geacht werd. Klager is aangemeld voor een longcare afdeling bij <forensische zorgaanbieder>. Klager is thans door DJI geïndiceerd voor beveiligingsniveau 3, maar verblijft nu nog wel op een afdeling met beveiligingsniveau 2 (naam crisisafdeling); de zorgaanbieder acht niveau 2 voor klager wel voldoende veilig.

Klager heeft een bewindvoerder maar vanwege zijn gebleken wilsonbekwaamheid op veel gebieden is het voornemen van de zorgaanbieder om er een mentorschap of curatele bij aan te gaan vragen.

DE KLACHT

De klacht betreft, zakelijk en verkort weergegeven:

Klager is het niet eens met de overplaatsing naar <naam crisisafdeling>. Zijn vorige behandelaar maakte geen probleem van het afsluiten van de deur en van het feit dat klager zijn eigen gang ging. Door een wisseling van behandelaar is dit ineens veranderd. Als medewerkers in geval van nood echt naar binnen zouden willen had het touw wel doorgeknipt kunnen worden.

Sinds de overplaatsing gelden er veel meer beperkingen dan voorheen. Dit betreft:

- minder vrijheden en verlof;
- het 's nachts afsluiten van de kamerdeur;
- beperking in voorwerpen die op de eigen kamer gehouden mogen worden; Klager mag nu op zijn kamer geen lijmpistool, waterkoker, magnetron en laptop hebben, terwijl dat op <naam resocialisatieafdeling> wel mocht;
- beperking telefoon en bezoek.

HET VERWEER

Verweerders hebben, zakelijk en verkort weergegeven het volgende naar voren gebracht.

Klager is destijds op <naam resocialisatieafdeling> meermaals gewaarschuwd welke consequenties zijn gedrag zou hebben, maar hij paste zijn gedrag niet aan. Veel van de beperkingen waarover geklaagd wordt vloeien voort uit klager zijn tbs-titel, het geïndiceerde beveiligingsniveau en het algemene regime van de crisisafdeling waar hij nu verblijft. Beperkingen die samenhangen met de tbs-titel vallen niet onder het Wzd-klachtrecht. Sommige beperkingen zijn wel als individueel besluit aan te merken en zijn in klager zijn individuele zorgplan opgenomen (meest recent d.d. 30 september 2021) als

onvrijwillige zorg of forensische beperking. Als het onvrijwillige zorg betreft dan is de Wzd-functionaris erbij betrokken en is het opgenomen in Plancare.

Klager is uitgenodigd bij de zorgplanbespreking en had daar punten naar voren kunnen brengen waar hij nu een klacht over indient. Verweerders betreuren het dat klager en de CVP niet eerst het gesprek hierover met hen zijn aangegaan. Klager lijkt ten onrechte te verwachten dat door deze klachtprocedure de overplaatsing ongedaan gemaakt kan worden. Valse hoop en teleurstelling werken ontregelend en kunnen risicogedrag opleveren; verweerders vinden dat dit vermeden had moeten worden.

Ten aanzien van de voorwerpen die wel of niet toegestaan worden; klager heeft eerder gevraagd om een koffiezetapparaat en dat is toegestaan. Dat hij een magnetron en waterkoker op zijn kamer wil heeft hij niet eerder naar voren gebracht. Het lijmpistool mag klager -als alternatief- onder toezicht op de afdeling gebruiken maar hij mag dit niet op zijn eigen kamer houden aangezien het een gevaarlijk voorwerp is.

Het afsluiten van de kamerdeur tijdens de nacht en beperking in gebruik van communicatiemiddelen is als onvrijwillige zorg danwel forensische beperking in het zorgplan van klager opgenomen. Beperking in het bezoekrecht zal waarschijnlijk met coronamaatregelen te maken hebben en is daarom niet in het zorgplan vermeld.

OVERWEGINGEN EN CONCLUSIES

De commissie overweegt dat klager bij Trajectum verblijft op basis van de maatregel TBS met dwangverpleging. Zijn machtiging transmuraal verlof is opgeschort toen hij op <naam crisisafdeling> geplaatst werd en is inmiddels (vanaf september/oktober) weer hervat op basis van een aangepast verlofplan. Klager is bij het opstellen van een nieuw zorgplan betrokken en in de gelegenheid gesteld inbreng te geven. In het recente zorgplan van 30 september is onder de noemer 'Onvrijwillige zorg en forensische beperkingen' o.a. genoemd: beperking bewegingsvrijheid, insluiting in eigen kamer tijdens de nacht, kamercontrole op gevaarlijke voorwerpen, beperking communicatiemiddelen, telefoon niet in eigen beheer.

Ten aanzien van besluit overplaatsing en beperking vrijheden en verlof

Voor cliënten die met een TBS met dwangverpleging in een Wzd-accommodatie verblijven, zoals klager, geldt dat zij worden aangemerkt als een cliënt die op grond van een rechterlijke machtiging ex art. 24 Wzd is opgenomen (art. 49 Wzd). Beslissingen over overplaatsing, verlof en ontslag worden bij dergelijk verblijf door de minister van Veiligheid en Justitie genomen die hierbij het oordeel en advies van de zorgaanbieder en de Wzd functionaris dient te betrekken (art. 50 Wzd).

Bij de klachtonderwerpen van art. 55 Wzd is niet opgenomen de mogelijkheid om een klacht in te dienen over adviezen en/of beslissingen die op basis van art. 49 en 50 Wzd zijn genomen. Voor zover de onderhavige klacht zich richt tegen het besluit tot overplaatsing en/of beperkingen in de verlofmarge, is de KCOZ niet bevoegd daarover te oordelen.

Ten aanzien van het 's nachts afsluiten van de kamerdeur, beperking in voorwerpen die op de eigen kamer gehouden mogen worden en beperking telefoon en bezoek.

Voor zover het de *interne rechtspositie* betreft overweegt de commissie allereerst dat er met de invoering van de Wzd een opmerkelijke wijziging ten opzichte van de eerder toepasselijke wet (Bopz) heeft plaatsgevonden. Dit betreft het bij derde nota van wijzigingen aan de Wzd toegevoegde art. 51a. In kamerstukken (32 399 nrs. 25 en 27) is te lezen dat met deze toevoeging beoogd werd de Wzd te harmoniseren met art. 9:9 Wet Verplichte GGZ en waarbij beide artikelen, 51 Wzd en 9:9 Wvvgz, equivalent zijn aan het vroegere art. 40 wet Bopz. Deze bepalingen strekken ertoe bepaalde beheersmaatregelen te kunnen treffen bij forensische patiënten die buiten een justitiële instelling worden opgenomen. Het opmerkelijke zit hem erin dat bij deze wijziging verzuimd is om (beslissingen op grond van) artikel 51a Wzd onder het bereik van het Wzd klachtrecht te brengen. Dit bevreemdt omdat in de Wvvgz wel in een klachtrecht is voorzien ten aanzien van de bepalingen van artikel 9:9. Wvvgz. evenals het eerdere art. 40 Bopz ook Bopz-klachtwaardig was. De commissie houdt dit op een omissie van de wetgever en zal daarom op de betreffende beperkingen (bewegingsvrijheid, bezoek en communicatiemiddelen) het Wzd klachtrecht naar analogie van art. 9:10 lid 2 en 10:3 sub x Wvvgz toepassen. De beperking op bepaalde voorwerpen die niet op de eigen kamer gehouden mogen worden kan in het kader van onvrijwillige zorg (art. 10 t/m en 13 Wzd jo. art. 55 lid 1 sub b en c Wzd) beoordeeld worden.

De beperkingen waar in de klachtbrief naar wordt verwezen zijn door klager uitsluitend in algemene termen benoemd en niet nader geconcretiseerd. Zo is het de klachtencommissie niet duidelijk welk bezoek op welk moment beperkt zou zijn en of en zo ja hoeveel vaker klager zijn telefoon zou willen gebruiken dan hem nu wordt toegestaan, waarom hij zijn kamerdeur 's nachts niet op slot wil, etc. Verweerders daarentegen hebben naar oordeel van de commissie voldoende aannemelijk gemaakt dat betreffende besluiten noodzakelijk zijn om ernstig nadeel in de vorm van gevaar voor hemzelf of anderen af te wenden. De besluiten zijn overeenkomstig de voorschriften van de WZD tot stand gekomen.

BEOORDELING

De commissie oordeelt dat de klacht over onvrijwillige zorg en/of forensische beperkingen die vermeld zijn in het zorgplan **ongegrond** is.

Voor zover de klacht betrekking heeft op overplaatsing en/of het intrekken van vrijheden en verlof (buiten de accommodatie) is de KCOZ **niet bevoegd** daarover te oordelen.

RECHTSMIDDEL

Partijen kunnen, binnen zes weken na de dag waarop de commissie deze beslissing aan partijen heeft medegedeeld (dat wil zeggen: binnen zes weken na de dag waarop partijen gemeld is dat zij deze beslissing kunnen downloaden van het netwerk van de KCOZ), een verzoekschrift indienen bij de rechter ter verkrijging van een beslissing over de klacht (zie artikel 56c Wet zorg en dwang).

Deze uitspraak is vastgesteld op 17 november 2021 door de voorzitter van de Klachten-Commissie Onvrijwillige Zorg, de heer mr. J.A. Heeren, en de leden de heer mr. H.J.M. Steen en mevrouw drs. G.L.C. van Heugten.

mr. J.A. Heeren,

voorzitter

Dit is de geanonimiseerde versie van een uitspraak van de KCOZ. Conform artikel 56b, lid 7 Wzd maakt de KCOZ haar uitspraken openbaar 'in zodanige vorm dat deze niet tot personen herleidbaar zijn, behoudens voor zover het de zorgaanbieder betreft'. De KCOZ maakt haar uitspraken openbaar door deze op de website van de KCOZ te publiceren.